

Medlemsblad för DIS-Bergslagen

Regionförening till DIS (Datorhjälp I Släktforskningen)

Verksamhetsområde Bergslagen/Mälardalen

*Mor Stinas stuga
Hembygdsgården i Västanfors
Foto: Christina Norberg*

Internet: www.dis-bergslagen.se
E-post: styrelsen@dis-bergslagen.se
Plusgiro: 1175499-1

Postadress:
Dis-Bergslagen, c/o L-G Nilsson
Vasagatan 26 B, 722 15 Västerås

Styrelse

Lars-Göran Nilsson, ordförande
E-post: lars.goran.nilsson@dis-bergslagen.se

Christina Norberg, sekreterare
E-post: christina.norberg@dis-bergslagen.se

Bengt Salander, kassör
E-post: bengt.salander@dis-bergslagen.se

Håkan Johansson, ledamot
E-post: hakan.johansson@dis-bergslagen.se

Jan Wallin, ledamot
E-post: jan.wallin@dis-bergslagen.se

Christer Majtorp, ledamot
E-post: christer.majtorp@dis-bergslagen.se

Mats Norrestam, ledamot
E-post: mats.norrestam@dis-bergslagen.se

Gerd Svensson, suppleant
E-post: gerd.svensson@dis-bergslagen.se

Kent Andersson, suppleant
E-post: kent.andersson@dis-bergslagen.se

Disbytombud

Örebro: Kerstin Malm
E-post: kegubi60@gmail.com

Västerås: Vakant

Alla Disbytombud
Se DIS hemsida www.dis.se

Kartansvarig

Christer Majtorp
E-post: christer.majtorp@dis-bergslagen.se

Utbildningsansvarig

Jan Wallin
E-post: jan.wallin@dis-bergslagen.se

DNA-ansvarig

Åke Sjödin
E-post: ake.sjodin@mailbox.swipnet.se

Supportfaddrar i Dis-Bergslagen

Disgen för PC:
Jan Wallin
Tfn: 019-183830. E-post: jan.wallin.orebro@telia.com

Disgen för MAC:
Sven Olby
Tfn: 021-20494. E-post: sven.olby@gmail.com

Alla faddrar
Se DIS hemsida www.dis.se

Ortsombud

Västerås: Lars-Göran Nilsson
E-post: lars.goran.nilsson@dis-bergslagen.se

Örebro: Jan Wallin
E-post: jan.wallin@dis-bergslagen.se

KAK: Peder Wikström
E-post: peder.wikstrom@koping.net

Värmland: Bengt Salander
E-post: bengt.salander@dis-bergslagen.se

Södermanland: Kent Andersson
E-post: kent.andersson@dis-bergslagen.se

Sala: Vakant

Fagersta: Vakant

Dalarna: Vakant

Redaktör för Disponibelt

Christina Norberg
E-post: disponibelt@dis-bergslagen.se

Redaktör för hemsidan

Kent Andersson
E-post: kent.andersson@dis-bergslagen.se

Webbmaster

Håkan Johansson
E-post: hakan.johansson@dis-bergslagen.se

Revisorer

Åke Sjödin, Tomas Östling
Björn Ulvemark (revisorssuppleant)

Ordförandens spalt

av Lars-Göran Nilsson

Hej alla släktforskare i Bergslagen!

I sommar har vi haft ett flertal aktiviteter. Jag kan nämna att under Västmanlands Släktforskarvecka, den första veckan i juli, träffade vi många etablerade och blivande släktforskare i Köping, Nora, Fagersta, Sala och Västerås. På några ställen var intresset väldigt högt och vi har fått ett flertal nya medlemmar. Jag hälsar er speciellt hjärtligt välkomna!

Eftersom intresset var så stort så planerar vi att vara med även 2024, då Västmanlands Släktforskarvecka kommer att äga rum under 8-14 juli. Vi är intresserade av att även delta under Dalarnas Släktforskarvecka nästa år.

För att kunna göra detta så behöver vi lokalt stöd från er i Dalarna. Om du är intresserad av att vara med eller om du känner någon som vill vara med så kontakta gärna någon av oss i styrelsen så att vi kan planera våra aktiviteter. Det är inte så avancerat och vi har specialister som vi kan hänvisa till om frågorna blir för svåra.

Vi har kunnat starta våra normala träffar. Vi har träffar i både Örebro och Västerås och det är många som kommer med frågor och problem som våra specialister kan lösa.

Vi träffas informellt och alla får individuell hjälp oavsett hur lite eller mycket som man har hunnit släktforska. Ni som inte kan delta på träffarna är välkomna att kontakta någon av våra faddrar som gärna hjälper er.

Vi har fått flera engagerade medlemmar som arbetar i vår styrelse. Vi är ändå intresserade av ytterligare nya friska krafter i styrelsen. Om du är intresserad av styrelsearbete eller vill och kan hjälpa till med någon speciell uppgift så kontakta gärna någon av oss i styrelsen. Ju fler vi är, desto enklare och snabbare kan vi arbeta och ju fler medlemmar kan vi nå och hjälpa.

Släktforskningsprogrammet DIS-Gen uppdateras kontinuerligt så jag uppmanar er alla att gradera upp era program och ta del av nya finesser som läggs in. Arkiv Digital digitaliserar allt fler uppgifter vilket förenklar arbetet att kartlägga era förfäder.

Vi har fört och fortsätter att föra diskussioner om framtiden för Disponibelt. Vi har fått en ny redaktör för tidningen och vi behöver många fler artiklar som rör släktforskning. Jag är övertygad om att ni har många historier, små eller stora, som är intressanta för oss övriga släktforskare. Se artikel nedan hur vi kan hjälpas åt. Det är naturligtvis så att utan inskickat material så har vi lite att skriva om.

En fråga vi också diskuterar är om vi ska fortsätta att ge ut Disponibelt i en tryckt pappersupplaga eller om vi ska ge ut tidningen via ett mejlutskick. Hör gärna av dig med synpunkter och kommentarer.

Med släktforskarhälsningar

Lars-Göran Nilsson

Redaktörens vädjan

Jag hoppas att du, liksom jag, uppskattar att läsa vår tidning. Spännande historier, information om våra program, aktiviteter som skett eller ska ske i vårt område är roligt att läsa om. Men vi behöver din hjälp.

Har du en intressant berättelse, stött på något i din släktforskning som varit utmanande att reda ut eller något annat du vill förmedla?

Tveka inte att höra av dig med din berättelse till disponibelt@dis-bergslagen.se eller ring mig på telefon 0708-644 132. Du behöver inte skriva din text själv, vi kan hjälpas åt.

Ser fram emot att höra från många av er!

Hälsningar

Redaktören

Att vara Disbyt-ombud

Kerstin Malm, Örebro

Jag heter Kerstin och är medlem i DIS Bergslagen. Sedan över 10 år har jag haft funktion som Disbyt-ombud inom föreningen DIS.

Jag har släktforskat sedan 1995, då jag tog över min mammas forskning. Jag började med att gå en kurs i Medborgarskolans regi här i Örebro. Detta var på den tiden då man fick beställa hem mikro-fiche från Riksarkivet när man skulle läsa i kyrk-böckerna. Man kunde även gå till biblioteket och läsa rullfilm.

Vi fick lära oss att skriva antavlor och ansedlar på pappersblanketter. Jag blev medlem i Örebro Släktforskare och där fanns en kurs där man testade lite olika registreringsprogram till dator, som man kunde registrera sina anor i.

Jag fastnade för Holger, som jag köpte, och började lägga min forskning i. Det var också via Örebro Släktforskare som jag först kom i kontakt med DISBYT. Några från föreningen DIS kom en kväll och hade med sig en dator som innehöll DISBYT-databasen. Jag fick prova att söka i den, sökte på min mormors farmor Adeline Sabelström, och fick träff, och såg att det fanns fler än jag som forskade på henne. Det var häftigt.

Så småningom blev jag medlem i DIS, och be-stämde mig för att testa DISGEN. Tyckte i början att programmet var krångligt, Holger kände betyd-ligt enklare. Med tiden upptäckte jag DISGENs alla fördelar, och flyttade över min forskning till DISGEN. I tidningen Diskulogen annonserades det en dag efter några som ville bli DISBYT-ombud. Jag svarade att det kunde jag tänka mig att bli och så fick jag en lördag besök av Rolf Eriksson, som hjälpte mig att installera programmet på min da-tor. Sedan var det bara att vänta på att få DISBYT-utdrag skickade till sig.

Jag har nu haft denna funktion som sagt i mer än 10 år, och tycker fortfarande att det är roligt att jobba med.

Vill man bidra till DISBYT, så tar man ut en gedcomfil från sitt släktforskarprogram (en fadder kan hjälpa till om du känner dig osäker hur du gör), döper filen till sitt medlemsnummer, gärna med DB framför, och mailar det till mig eller någon av mina DISBYT-kollegor runt om i landet.

När filen kommer kör jag in den i databasen, som först bearbetar filen, och hittar ev "fel". Detta är inte fel i egentlig mening, utan orter eller namn är angivna på ett sätt som inte databasen kan ta emot. Då måste jag först rätta upp dessa fel, innan filen kan söka igenom databasen, och man får ut en fil med träffar, det vill säga, forskaren får ut en lista över andra forskare som har samma personer i sina filer.

Sedan skickar jag filen med träffar tillbaka till den som skickat in gedcomfilen, tillsammans med en fil där alla orter eller namn som inte fungerade, utan skulle rättas först, redovisas. Tanken är att den som skickat in till nästa gång kan rätta upp dessa "fel".

DISBYT

STARTSIDA DIS DISBYT Antalet användare idag: 206 Christina Norberg MIN SIDA LÖSRA UT

Förnamn: Henrik Efternamn: Mattsson Socken: Norrbärke Län: Kopparbergs län (W) År från: 1704 År till: Ignorera träffar från: Alla

RENSA SÖK Tidigare sökningar Sorteringsordning Träff 1 i 10 min, 13 av 13 (0.16 sek)

FÖRNAMN	EFTERNAMN	SOCKEN	LÄN	PERIOD	MEDLEM
Henrik	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1704-1740	10091
Henrik	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1704-1740	10782
Henrik	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1704-1740	19645u
Henrik	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1704-1740	19645p
Henrik	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1749-1817	19645u
Henrik	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1749-1817	19645p
Hindrik	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1704-	23823
Hindrik	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1749-	23823
Henrik	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1704-	52927
Henric	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1704-1740	12013
Henric	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1704-1740	37108
Henric	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1704-1740	57038e
Hindric	Mattsson	Norrbärke	Kopparbergs län (W)	1749-1817	12013

DISBYT är en andrahandsköpa. Föreningen DIS kan inte garantera att uppgifterna - vare sig släktrelationerna eller släkttitlarna - är korrekta. DISBYT's innehåll omfattas av upphovsrätt i Sverige. Vi rekommenderar att alla uppgifter som hämtas från DISBYT kollas mot uppgiftslämnaren eller mot originalkällor.

För att underlätta för oss ombud kan du som vill skicka in ett DISBYT-utdrag gärna tänka på följande:

- Skriv endast namn i namnfältet i ditt program, inget annat
- Namnge dina orter enligt: By, socken (länsbokstav), till exempel Kaveltorp, Ljusnarsberg (T). Extra viktigt med länsbokstav för socknar som finns i flera län. Exempel Nora som finns i både T, U och Y län.
- Om du får tillbaka att många av dina orter är svåra att placera, och du har DISGEN, kör gärna ortskonverteraren, som finns i DISGEN. Då blir alla orter korrekta att passa in i DISBYT.

Söka i DISBYT kan alla medlemmar göra, men om man bidrar med sin forskning till DISBYT, så får man tillgång till fler funktioner i DISBYT. Läs mer om DISBYT och alla möjligheter där finns på hemsidan: <https://www.dis.se/disbyt>

Tänk på att DISBYT är en andrahandskälla. Du bör alltid kontrollera det du hittar där mot primära källor. Dock kan man få otroligt bra vägledning genom att använda DISBYT, samt att man kan få kontakt med andra forskare, som forskar på samma grenar, anor eller socknar som man gör själv

Örebro 231005/

Kerstin Malm

Bilder från Släktforskarveckan i Västmanland Juli 2023

Dis-Bergslagen deltog på släktforskarveckan i Västmanland i juli i år. Det var lite olika uppslutning på de olika orterna, men överallt var det trevliga dagar tillsammans med andra släktforskare och personer som var intresserade av att kanske börja. Veckan började i Västerås där Västerås släktforskarförening, ett antal hembygdsföreningar och Dis-Bergslagen deltog. Flera seminarier genomfördes.

Sedan fortsatte veckan i Fagersta, Sala, Lindesberg, Nora och Köping. Vi var representerade på alla ställen utom Lindesberg denna gång.

Hoppas vi ses nästa år!

Foto: Christina Norberg

Jul på Kyrkeby, Wissefjerda 1923

Dagbok om julfirande i södra Småland 1923

Utdrag gjort av Gunnar Wahlsten

En berättelse som min morfar Georg Robsahm skrivit, hur dom firade jul hos min mormors fastrar tillsammans med övriga familjen. Min morfar var då kapten vid I18 i Västerås.

Tåget gled in på Wissefjerda station. Vid stationen mötte gamle Ladin och "Kalle" (Idas man och rättare på Kyrkeby). Sedan vi stuvat in oss i tre slädar gick färden mot Kyrkeby under bjällerklång. Då slädarna svängde av från vägen in i allén stod faster Nanna, far och mor på trappan och hälsade oss vinkande. Faster Emma stod i förmaksfönstret och vinkade.

Efter att vid smörgåsbordet hava stillat vår värsta hunger slog vi oss ned kring middagsbordet, 14 personer högt. Sedan vi ätit och ett av barnen tackat Gud för maten, fattade vi varandras händer som i ring kring bordet och i korus sade "Tack för maten". Kl. 8 på kvällen. serverades supén och efter ett par timmar skedde uppbrott för en välbehövlig vila efter den långa resan.

På övre våningen låg far och mor samt Elsa med sina barn. I farbror Rickards rum Signe, Gunnar och Anne-Marie. På kontoret Stig. I flygeln låg Ejnar och jag, där fastrarna ordnat det kungligt för oss.

Den 23 december

Frukosten väntade oss kl. 10. Efter frukosten skulle barnen ut och skotta snö. Två kälkar som fastrarna haft som barn letades fram. Lilla Anne-Marie fick vara inne, då hon ej varit riktigt kry före nedresan.

Hon och Greta voro därför inne på förmiddagen och lekte med dockorna. Far var präst och skulle döpa dem. Ejnar och jag långpromenerade till Djurmåla. Då vi kom hem promenerade Signe och jag till Södra Kyrkeby och åter. Sedan gick vi till trädgårdsmästaren för att ordna med en silvergran, som skulle tas i parken.

Middag som vanligt kl. 16. I dag serverade far finelbrännvin, 70 år gammalt. Efter middagen lekte barnen med tennsoldater på kontoret. Karameller iordninggjordes för att hänga ovanför julbordet.

Den 24 december

Kl. 10. samlades vi till frukosten. Efter frukosten framplockades alla saker till julgranen, som kläddes i övre salongen. Samtidigt smyckade Landin och trädgårdsmästaren Johansson träden i allé med havrekärvar till fåglarna.

Kl. 13 gick far, Signe, Elsa, Ejnar och jag samt alla barnen till graven. Kl. 16 dopp i grytan ute i köket och sedan vi där försett oss med doppa, skinka, korb, bruna bönor m.m. flyttade vi oss in i matsalen.

Under middagen berättade fastrarna från forna jular. På kvällen samlades vi alla uppe i salongen. Granen tändes. Jultomten kom in och delade ut varsin julklapp till barnen.

Därefter bänkade vi oss kring ett stort runt bord framför den med julklappspaket överfyllda soffan. Far delade ut julklapparna. Julklappsutdelningen tog sina goda två timmar, varefter vi åt julgotter. Far, Ejnar och jag drack ett glas punsch. Kl. 20 serverades skinka, julgröt och klenäter. Faster Emma rimmade till gröten. Ute fullt yrväder. Kl. 22 tog vi god natt.

Den 25 december ...

... väcktes jag av bjällerklång redan kl. 5. Den ena släden efter den andra passerade till julottan, som här nere började kl. 6. och pågick till kl. 7, då Högmässan började och pågick till kl. 9. Kl. 8. tändes brasan och ute var en vinande snöstorm.

Far berättade om farfar. Hur han vid 6 års ålder kom ut i livet. Hans far dog nämligen då. Farfar kom först som springpojke och fick på det viset skaffa sig levebröd. Genom sparsamhet och energiskt arbete blev han sedermera handlare. Gifte sig med farmor från Eksjö. De bosatte sig först vid Klättorp, där farmor bakade bröd och sålde. Farfar blev sedermera länsman och fick mycket att göra med de på den tiden efterhållna lönnkrögarna.

Han byggde Kyrkeby, såväl huvudbyggnaden som ladugård, stall m.m. Anlade så ett bränneri (se separat artikel). Sedan han anlagt bränneriet kunde han ej kvarstå som länsman. Landshövdingen som var mycket förtjust i farfar lät, för den händelse bränneriet ej skulle bära sig, länsmanstjänsten stå öppen under två år, och tillförordnade under denna tid en vikarie.

Kyrkeby Norra som det ser ut idag

Foto: Gunnar Wahlsten

Far var den första av syskonen, som föddes på Kyrkeby. Så var vår promenad avslutad.

Till middagen serverades gås med färsk potatis samt grönsoppa med förlorade ägg. Efter middagen satt vi kring bordet i förmaket. Vi herrar drack punsch och damerna vitt portvin. Kl. 20 Thé. Kl. 22 då uppbrott skedde för att krypa till kojs.

Den 26 december

Ute är gnistrande kallt -18°. Kyrkklockorna kalla till gudstjänst. Efter frukosten tog far och jag vår morgonpromenad. Far berättade om farfar, huru han ideligen gjorde stora beslag på lönnkrögeri under sin länsmanstid i Wissefjerda.

På Södra Kyrkeby bodde en följd av år släkten Silversvärd. Farfar blev erbjuden köpa gården och gjorde det även. Fledingstorp har farfar helt och hållet byggt om. – Kl. 12.30 långpromenerade Ejnar och jag till Öremåla., Smedsmåla och Fidekulla för att ordna med jakt. Axel Karlsson i Öremla blev genast pigg och hänvisade oss till skogvaktare Karlsson i Klättorp. Medan vi voro borta kom familjer i släde från Saleboda för att få en kaffetår på Kyrkeby.

Den 27 december

Vi promenerade för att hämta skogvaktaren och så fortsatte vi ned till Axel Karlsson, Öremåla. Vid Boldö fanns rätt gott om "hardampa" och det dröjde ej länge förrän en gammal rumlare kom på benen och gick hela dagen. Skogvaktaren sköt två bommar på honom. Haren var ett tag på väg fram till Axel Karlsson och mig. Karlsson ställde sig i anläggningsställning och skrek "Pass opp" med påföljd att haren genast vände. Hemmarch i rask takt.

Den 28 december

Signes och min förlovningsdag för 18 år sedan. Efter frukosten promenerade Signe och jag, Elsa och Ejnar till stationen för att köpa nyårskort m.m. Vid hemkomsten väntade kaffe. Ejnar, Stig, Karl-Axel promenerade till skogvaktaren. Stig och Karl-Axel fingo skjuta med pistol. Vi gjorde även besök i bränneriet. På aftonen dansade Anne-Marie och Richard. Far var snuvig och påstod att han skulle bli bra på tredje dagen, men faster Nanna sade: "tre dagar tilltager den, tre dagar står den still och sen går den, när den vill."

Den 29 december

Ejnar och jag åt frukost kl. 7.30. Jakt på Brunmåla, dit Axel Karlsson i Öremåla skjutsade oss och skogvaktaren, -17°. Vi fingo genast upp hare, som Ejnar sköt kl. 10. En ny hare kom snart på benen, sköts av mig kl.11.45. Efter en stund träffade jag Edvard Karlsson, Brunmåla, men jag kände ej igen honom. Han hade varit hemma och bytt om, ty han hade gått ned sig i kanalen. Vi intog en härlig lunch i skogen. Brasa tändes och spettefläsk stektes i snö, sol, barrdoft och rök. Efter jakten bjödo "pojarna i Bungsmåla" på smörgås med honung, kaffe – 7 koppar – köttbullar och makaroner. "Kask". Vid hemkomsten till Kyrkeby hade fastrarna middag i ordning, som avåts kl. 19.30. Barnen hade under dagen lekt som vanligt och "Tunnrå-Tilda" hade varit hos fastrarna och bakat rån, som barnen fingo hjälpa till att klippa. Den dagen kojade vi oss tidigt.

Den 30 december (söndag)

På förmiddagen lekte jag med barnen och sedan tog Anne-Marie och jag en titt i ladugården och grishuset. På förmiddagen skrev vi nyårskort.

Den 31 december (nyårsafton). Stig med bössa. Ejnar, jag och Karl-Axel promenad till Boldö, dit skogvaktaren gått tidigare för att jaga. Då vi kom dit var drevet i full gång och skogvaktaren hade hunnit skjuta ett par bommar på en hare. Stig placerades vid ett grindhål invid vägen och det dröjde ej många minuter förrän haren kom och: Pang! Han fick taga haren med sig hem och i förtjusningen gav faster Nanna honom 5 kr. för densamma. Kl.4 em. dopp i grytan och vin till middagen. På aftonen gjorde barnen lekar. Då vi gick och lade oss utdelade mor ett äpple till var och en.

Den 1 januari 1924 ...

... väcktes jag av bjällerklang. Beslöt mig att stiga upp kl. 5.30 för att gå till nyårsbön. Himlen var mulen, men från Trollebo, Gunérs och S. Kyrkeby strålade ljus från alla fönster och upplyste vägen.

Varje gudstjänstbesökare hade "sitt" ljus, som satt i halvmeterhög ljusstake i bänken. Efter frukosten ordnade fastrarna och flickorna med kaffebordet. På ena ändan framsattes en stor rund ask med choklad (lila och guld) en marsipantårta, kanderad frukt och en stor skål med blandad konfekt.

På andra ändan en stor bricka med glas för glöggen. Mitt under detta fotograferade fastrarna. Kl. 12 till middagen kom major Kristensson, prostinnan Törn och dotter samt fröken Östergren. Kaffe dracks sedan nyårsönsknigar framförts.

Sedan gick far, Emma och jag för att brygga glöggen (1 lit. gammalt brännvin, 1 lit. cognac och 1 flaska rödvin, kryddor, kanel, mandel. Russin (bör kokas först) kardemumma, nejlikor, katrinplommon och fikon, skurna). Glöggen bryggdes i en stor malmgryta. Just som vi höllo på att avsmaka den kom prosten som varit ute på tjänsteresa. Den blev godkänd vid avsmakandet. Till middagen var major Kristensson, en karlbergskamrat till far, kvar. Soppa, hare, färsk potatis samt frukt i madeira.

Den 2 januari

-7°. Till frukost härlig korv. Som Elsa ej ville släppa från sig, ägg kallt revbensbjäll m.m. och ugnstekt potatis. Fotografering. Signe och jag promenad till Feidekulla – hälsade på fru Bagge. Elsa och barnen åkte släde till stationen. Jag satt största delen av dagen på kontoret och arbetade.

Den 4 januari

Avresa, kl. 7. frukost. Fastrarna uppe tidigt för att ordna matsäcken.

Många tårar fälldes i avskedets stund och sedan "Kalle" lastat bagaget på mjölkskjutsen, körde Landin fram med "Senta". Nya omfamningar och så stuvade vi in oss i släden och på trappan stod mor och faster Nanna.

I förmaksfönstret Emma och Dacke och på kontoret stod far i fönstret. Alla för att vinka oss farväl. □

Axel Malmströms familj med barn och barnbarn. Ejnar Nordlund, Greta Nordlund, Elsa Nordlund, Axel Malmström, Gunnar Robsahm, Anna Malmström, Stig Robsahm, Anne-Marie Robsahm och Signe Robsahm.

Foto: Troligen Georg Robsahm Julen 1925

Släkten Georg Robsahm

Thure Alfred Malmström, (1821-1888) Hans fru Maria Charlotta, (1815-1912). De fick fem barn; Amanda ("Nanna") (1849-1943), Emilie ("Emma") (1854-1935), Alfred (1846-1917) och Rickard (1869.-1917) samt Axel (1855-1942).

Nanna och Emma hade inga egna barn och bodde kvar på Kyrkeby efter att familjen Andersson tog över bränneriet 1917.

Georg Robsahm (1881-1956) var ingift i släkten med Signe (1884-1974), men han kallar sina svärföräldrar, Axel och Anna, för "far" respektive "mor" och nämner Signes farfar, Thure Alfred Malmström, som "farfar".

Axel (1855-1942), som var officer och Anna hade två döttrar Signe och Elsa. Signe och Georg Robsahm hade tre barn; Stig, Gunnar och Anne-Marie. Anne-Marie hade två söner Jan-Olof och Gunnar.

Elsa hade tre barn; Karl Axel, Margareta (kallades Greta) och Rickard och var då gift med Ejnar Nordlund.

Kyrkeby Bränneri

Kronofogden Gösta Persson anlade 1751 ett brännvinsbränneri på sitt hemman i Kyrkeby, Vissefjärda. Kung Gustav III gav år 1771 personligen, på plats i Kyrkeby, tillstånd till bränneriet.

Georg Robsahms hustrus (Signes) farfar Thure Alfred Malmström köpte Kyrkeby 1855 och byggde ut dåvarande bränneriet. Efter farfars död tog hans söner Rickard och Alfred över verksamheten och drev den fram till 1917 då bägge avled. Den tredje sonen Axel (Gunnar Wahlsten anfader) var inte inblandad i verksamheten.

1917 såldes därför Kyrkeby till Carl Andersson och hans familj som drev det fram till 1971 då brännvinsbrännerier förstatligades. Vid nedläggningen hade det varit i drift i drygt 220 år.

År 1988 skänkte de sista ägarna, bröderna Skårin, anläggningen till Vissefjärda Hembygdsförening. Efter en nystart har tillverkningen återupptagits. Idag tillverkas ett brännvin (Ettan, Enbär, Citron, Kummin och Rönnbär) som kan beställas på Systembolaget. Bränneriet är också ett museum.

KÄLLOR: <https://kyrkeby.com/> www.hembygd.se/vissefjarda/

Foto Vissefjärda hembygdsförening

Mor Stinas Stuga -

ett minnesmärke över en kvinna som slet för brödfödan och tryggheten

(Sammanfattning av kompendium, Stina Karin Persdotter 1857-1951, skrivet av Elisabet Strömberg 1995)

Stina Karin Persdotter föddes 19 mars 1857 vid Gäsjö bruk i Norberg där hennes far, Per Matsson, var hyttarbetare. Familjen flyttade till flera ställen i trakterna och under dessa år fick Stina Karin tio syskon. Med så många barn i familjen fick hon tidigt börja hjälpa till i hemmet.

När Stina Karin var 22 år flyttade familjen från Halvarsbening till Hedkärra i Västanfors församling. Där träffade Stina Karin sin blivande man, Carl Johan Jansson. De gifte sig den 22 juni 1882 och nio månader senare föddes första sonen, som avled bara sex månader gammal. 1884 föds en dotter, Otilia. Samma år flyttar familjen in till Fagersta. Året därefter dör maken Carl Johan i lungsot, bara 26 år gammal. Nu är Stina Karin änka med en liten dotter. Hon flyttar tillbaka till Hedkärra.

Två år senare, 1888, gifter Stina Karin om sig med gruvarbetaren Karl Alfred Nykvist, De flyttar till Lilla Malmkärra i Norberg och får där tvillingar, Carl Anton och Alma Elisabet 1892. Fyra år senare flyttar de tillbaka till Hedkärra och maken arbetade som gruvsmed i Flinthedsgruvan. 1899 dör Karl Alfred och Stina Karin blir änka för andra gången, endast 42 år gammal, nu med tre barn att försörja.

Vid den här tiden fanns inga änkepensioner och fattigvård var den enda sociala hjälp en fattig ensamstående kvinna kunde få. Även fattigvården var ytterst restriktiv och ofta mycket inhuman. Den som behövde hjälp kunde få gå runt i någorlunda välbeställda hem i socknen och för kort tid ingå i deras hushåll mot att de hjälpte till med olika sysslor. Även auktioner på både vuxna och barn förekom. Den som betalade lägst "vann" auktionen.

Stina Karin ville inte vara fattig och absolut inte komma till fattighuset Backgården i Åvestbo. I stället gjorde hon allt hon kunde för att försörja sig och sina barn. Hon var en kvinna med mycket energi och stor arbetsvilja. Under många år skötte hon brukspatron Aspelins ladugård med ett 20-tal kor helt ensam. Det skulle mockas, korna skulle ha strö, hö och vatten. Dessutom fanns andra djur som också skulle tas omhand. Hon slaktade även kreatur på egen hand några gånger.

Bönderna i trakten visste att Stina Karin var duktig att arbeta och hon anlätades gärna under skördetider och vid höbärgningen. Även när potatisen skulle tas upp, när slakten skulle ske och vid stora brödbak anlätades Stina Karin i gårdarna. Hon "gick runt och hjälpte till" som hon sa. Hon städade i skolan och när lärarinnan i Hedkärra skulle ha tvättat var Stina Karin där och hjälpte till.

Det var tungt. I flera dagar tvättade man. Det var vittvätt och "randklä'n" som tvättades för hand och med hjälp av tvättbräden. Alla trasmattor skurades med borste ståendes på knäna.

Som om inte dessa arbeten var nog gjorde Stina Karin många dagsverken vid olika gruvor i närheten av Hedkärra, där hon vaskade malm. På väg hem från vaskningen bar hon hem ved till spisen. Kvinnorna som arbetade med vaskningen kallades "vaskkärningar". De stod i rader bakom varsitt bord. Ofta var barnen med till vaskningen. Kvinnorna öste upp resterna från den renade malmen, "sörpan" i en vaskpanna av plåt med hål i botten och lät sedan vatten spola över. Kvar blev små malmbitar som plockades ner i lådor. En full sådan låda kunde på 1890-talet ge en tolvskilling i lön. Arbetet var slitsamt, speciellt under hösten då det var kallt, regnigt och blåsigt.

Det var inte bara vaskningen Stina Karin hjälpte till med vid gruvorna. Hon drog även vagnar lastade med malm. Vagnarna gick på räls, men var mycket tunga. För att orka dra vagnarna lade kvinnorna ett rep om nacke och axlar. Man förstår att det måste ha slitit på deras kroppar.

Foto från Svea Jansson

Under slutet av 1800-talet byggdes järnvägen mellan Hallsberg och Krylbo. När rallarna var i Hedkärra lagade Stina Karin mat åt dem och några var till och med inboende hos henne och barnen.

Sitt hem skötte Stina Karin med hjälp av sina barn. Hon högg ved, hämtade vatten i en öppen källa som låg 100 meter från stugan, hon bakade, kärnade eget smör och lagade maten.

Förutom de tre egna barnen tog Stina Karin hand om en flicka vars mamma bodde på fattighuset i Åvestbo. Flickan hade flera syskon, men de var utplacerade i olika familjer. Flickan, Elin, växte upp hos Stina Karin och blev som ett syskon till de egna barnen.

Stina Karin med sina tre barn Otilia, Anton och Alma utanför sin stuga i Hedkärra.

Fotot lånat av Inger Svenberg (barnbarnsbarn till Mor Stina)

Insikten om vikten av att kunna försörja sig själv gjorde att Stina Karin ville att de egna döttrarna skulle få lära sig ett yrke. Den äldsta dottern, Otilia, fick lära sig till sömmerska. Hon sydde till andra och kunde därmed hjälpa till med försörjningen av familjen. Den yngre dottern, Alma, fick lära sig att laga mat genom att redan som 12-åring börja arbeta i hushållet i olika familjer. Senare i livet arbetade hon på Brukshotellet i Fagersta och hennes mat var mycket uppskattad.

Sonen Anton bodde länge kvar hos sin mamma i Hedkärra. Han arbetade vid Fagersta Bruk där arbetsdagarna var mycket långa. Han gick till och från jobbet. Redan klockan 04.00 på morgonen lämnade han hemmet och var inte tillbaka förrän vid kl 20.00. Då hade han arbetat 12 timmar på bruket.

Stina Karin var oftast klädd i lång kjol, blus med stråveck och midjeförkläde. Håret var uppsatt i en knut i nacken och hon hade ofta en sjal på huvudet, knuten under hakan. Var det kallt la hon en sjal över axlarna över en stickad kofta.

1936 ansökte Stina Karin om lantmäteriförrättning. Hon ville lösa in sin bostad som hon hade ett arrendekontrakt på. Den 29 december 1937 daterades det lagfartsbevis som visade att hon fått lösa in sin stuga till en kostnad av 115 kronor och 20 öre. Som hon hade fått slita för att få ihop de pengarna, men nu var stugan hennes.

Stina Karin fick ofta besök i sin stuga av barn och barnbarn men också av andra som bodde i närheten eller var på besök i trakterna. Det fanns alltid kaffe på spisen hemma hos henne, utifall det skulle komma någon förbi eller att hon själv blev kaffesugen. ”Kaffe är den enda trösten vi har”, sa Stina Karin till sin dotter Otilia, när dottern kom hem från handlaren och hade köpt orostat kaffe som sedan rostades i köket och spred en ljuvlig doft.

Ett av barnbarnen, Einar Nykvist, berättade att Stina Karin ofta satt på kökssoffan och tittade ut genom fönstret för att se om det kom någon på besök. Där satt hon och drog med handen över soffkanten så färgen var helt bortnött. Så snart vi kom in i stugan frågade farmor: ”Är ni svånga?”. Hon undrade alltså om vi var hungriga, berättade Einar. Brödkakor hängde i taket på stänger för att torka. När det bakades i huset doftade det så gott.

På äldre dagar, när krafterna avtog, fick Stina Karin bo hos sin dotter i Fagersta. Hon älskade sin stuga och ville inte gärna lämna den. Hennes kropp hade tagit mycket stryk av allt hårt arbete och hon blev krum, hade mycket ont och blev till slut helt sängliggande. Hon dog 1951. Huset stod kvar i Hedkärra och förföll.

Interiör från Mor Stinas stuga. Bilden tagen vid släktforskarveckan.

Foto: Christina Norberg

Ett barnbarnsbarn till Stina Karin, Irene Rybrink, tog kontakt med Hembygdsgården i Västanfors och föreslog att stugan skulle flyttas dit. Numera kan man besöka Hembygdsgården och Mor Stinas stuga som den kallas. Där kan man besöka huset, se hur det var möblerat och läsa om Stina Karin och hennes livsöde. Man kan också se den fantastiska trädgården runt huset. Kanske såg det ut så när Stina Karin bodde i Hedkärra och skötte sin trädgård.

Jag rekommenderar verkligen alla som har vågarna förbi att besöka Mor Stinas stuga (kolla öppettiderna) och även Hembygdsgården som har mycket att visa och göra. Passa också på att fika i caféet. Västanforskakan är min favorit.

Christina Norberg

Mor Stina. Bild lånad från Inger Svenberg

Mor Stinas stuga vid Västanfors Hembygdsgård

Foton: Christina Norberg

Nya i styrelsen

Mats Norrestam, ledamot

Jag fyller snart 75 år och är född i Jönköping. Efter diverse flyttar med mina föräldrar kom vi till slut till Uppsala där jag läste på Tekniska gymnasiet för att därefter studera elteknik på Chalmers Tekniska Högskola i Göteborg. Efter avklarade studier blev det 1974 flytt till ASEA i Västerås där jag under drygt 20 år jobbade med försäljning, projektledning, leverans och installation av gruvhissar till olika länder världen över såsom Australien, Brasilien, Kina och Sydafrika. Ett verkligt intressant besök var till Pyongyang i Nordkorea under Kim Il-Sungs tid. Därefter blev det under 20 år arbete med svenska ABBs affärssystem SAP.

Jag är gift med Anna-Karin och har en dotter som jobbar med ett hunddagis i Borlänge. Vi har en sommarstuga utanför Heby.

Jag började så smått släktforska för cirka 15 år sedan men det var först efter pensioneringen som det kom i gång på allvar med hjälp av Disgen och ArkivDigital. Jag har dels släktforskat på mina egna anor.

Min mor och far kommer från Värnamo, min farmor och farfar och deras anor kom från Skåne. Min mor och hennes anor kom från Ljungby. Min morfar kom också från Ljungby medan hans anor kom från Östergötland. Jag har även forskat på alla mina släktingars anor, så fram tills idag har jag hittat drygt 13 000 personer.

Min ambition är att hjälpa till att få fler att släktforska med hjälp av DIS enkla och kraftfulla verktyg.

Christina Norberg

Sekreterare och redaktör för Disponibelt

Jag är 63 år gammal och gick i pension för några år sedan efter ett yrkesverksamt liv inom bankvärlden. Där har jag arbetat på bankkontor men även bl a inom försäkringsidan och de sista tio åren med utbildningsfrågor. Spännande arbetsuppgifter och många trevliga kunder har jag träffat på under åren.

Jag är sambo med Stefan och har två utflugna barn och två barnbarn. Vi har min pappas föräldrahem i Söderbärke kvar och där är vi mycket sommartid.

Min släktforskning började redan 1978 då jag skulle göra ett obligatoriskt specialarbete på gymnasiet. Min mormor pratade mycket om slakten så lite intresse fick jag nog därifrån, men jag ska inte sticka under stol med att valet av släktforskning även hade en baktanke; ingen skulle kunna kolla om det var rätt eller fel det jag kom fram till.

När jag gick i pension för några år sedan ville jag börja om igen. Anmälde mig till en kurs och blev fast. Släktforskning är beroendeframkallande!

Nu deltar jag i en studiecirkel som träffas en gång i månaden där vi pratar släktforskning, hjälper varandra och har trevligt. Sedan i våras är jag sekreterare i Dis-Bergslagen. Jag har också tagit på mig ansvaret för vår tidning. Läs mer om min önskan kring den lite längre fram i tidningen.

Min förhoppning med mitt deltagande i styrelsearbetet är att vi ska få till mera samarbete med släktforskarföreningar i vårt verksamhetsområde, kunna få i gång olika aktiviteter och locka fler att bli medlemmar och aktiva i Dis-Bergslagen. Tillsammans kan vi få ut ännu mer av vårt släktforskande.

Berättelsen om Spann-Karin – kolarhustrun som gick till kungs

Kommande föredrag i Västerås

Datum: 5 december, 2023

Tid: 18.00 – 21.00

Plats: Lovisagården, Slottsgatan 6 Västerås

Spann-Karin var kolarhustrun som gick till kungs för att försöka få rätt mot det mäktiga bruket. Hör Bisse Falk, författare, journalist och fotograf, berätta om denna modiga kvinna som levde i Spannbyn i södra Dalarna i början på 1800-talet. Än i dag talar man om Spann-Karin och hennes envishet som till slut gav henne rätt.

Arrangemanget är ett samarbete mellan Dis-Bergslagen och Västerås Släktforsarklubb. Anmälan senast den 1 december 2023 via e-post till christina.norberg@dis-bergslagen.se. Vid anmälan var vänlig ange om du är medlem i Dis-Bergslagen och/eller Västerås Släktforsarklubb. Icke medlemmar är självklart välkomna. Inträde kostar då 50.- som betalas på plats. Kaffe/te och smörgås (å 60.-) beställs i samband med anmälan.

Välkomna!

Medlemsstatistik 202309

Centralort	antal medl DIS-Bergslagen	antal medl enbart DIS	DIS-Bergslagen andel	DIS-Bergslagen antalsändring ¹⁾
Västerås	302	78	79,5%	-11
Örebro ²⁾	244	174	58,4%	-8
Dalarnas län	202	155	56,6%	-5
Värmlands län	144	235	38,0%	-1
Eskilstuna	106	114	48,2%	-3
KAK	82	35	70,1%	-2
Karlskoga ³⁾	56	63	47,1%	-6
Uppsala	31	0		-2
Sala	31	17	64,6%	-1
Enköping	17	0		+0
Fagersta	16	6	72,7%	-1
Katrineholm	7	0		-1
Övriga regioner	90	0		-6
Utlandet	2	0		+0
med okänd adress	0	0		
Summa	1 330	877	60,3%	-12
Medlemstotal	2 207			
Familjemedl i DIS-Bergslagen	27	7	79,4%	-1

1) Sedan 20230831

2) Örebro omfattar hela Örebro utom Karlskoga

3) Karlskoga omfattar även Kristinehamn och Filipstad

Nya medlemmar sedan föregående Disponibelt

Mnr	Namn	Ort	Mnr	Namn	Ort
680	Sture Eriksson	SOLLENTUNA	61502	Peter Hellström	BORLÄNGE
4441	Mats Öfverberg	KNIVSTA	61504	Linda Axelsson	ÖSTMARK
12443	Märta O. Rönn	VÄSTERÅS	61510	Niklas Bodin	KARLSTAD
12947	Anders Nyman	VÄSTERÅS	61511	Björn Dillner	SÄFFLE
13367	Leif Rådberg	KARLSTAD	61513	Sven-Erik Jansson	ÄPPELBO
15182	Anna-Britt Nordlund	ÖREBRO	61519	Birgitta Börjesson	TORSBY
60106	Ulla Larsson	STÖDE	61523	Åse Eriksson	ÅRJÄNG
61226	Margareta Malm Andersson	FALUN	61551	John-Olof Helmersson	KOLBÄCK
61238	Lennart Nilsson	VÄSTERÅS	61553	Henrik Hedberg	SURAHAMMAR
61242	Lars Ståhle	VÄSTERÅS	61554	Gun-Britt Andersson	LAXÅ
61243	Hans Jacobsson	AVESTA	61562	Anders Nygårds	BJURSÅS
61247	Lars Magnusson	VÄSTERÅS	61573	Anna-Lisa Johansson	VÄSTERFÄRNEBO
61251	Lisbeth Fritze	VRETSTORP	61587	Kerstin Hellberg	ÖREBRO
61260	Joakim Videll	VÄSTERÅS	61594	Bitte Torvang	VÄSTERÅS
61262	Ann-Christin Fjärsmans	DJURÅS	61595	Yvonne Skogby	STRÖMSHOLM
61268	Åsa Hedberg	KARLSTAD	61598	Leif Nielsen	SKOGSTORP
61314	Åsa Karlsson	SÄTER	61610	Lennart Andersson	FAGERSTA
61323	Tomas Blom	VÄSTERÅS	61614	Ulf Sundin	VÄSTERÅS
61331	Lars Andersson	SÄFFLE	61634	Hans Johansson	KARLSKOGA
61359	Eva Eriksson	KUMLA	61637	Göran Sten	HÖGSJÖ
61365	Hans Lundell	KARLSKOGA	61663	Ingegerd Ivansson	SMEDJEBACKEN
61376	Agneta Johansson	VÄSTERÅS	61664	Lovisa Blomér	ÖREBRO
61393	Tomas Petersson	ESKILSTUNA	61675	Magnus Qvick	ÅMÅL
61403	Susanne Ivarsson	BORLÄNGE	61681	Björn Broqvist	KRISTINEHAMN
61404	Bo Petri	BORLÄNGE	61682	Bo Brorsson	MORA
61429	Per-Olof Isaksson	DEGERFORS	61688	Per Olson	ESKILSTUNA
61435	Per Erik Willemark	MALUNG	61692	Annika Storm	ÖREBRO
61440	Catharina Ahlén	ÖREBRO	61694	Michael Larsson	KUNGSÖR
61452	Torbjörn Käck	FRÖVI	61713	Torbjörn Byström	ESKILSTUNA
61481	Anna Lindberg	SÄFFLE	61717	Jenny Billberg	ESKILSTUNA
61488	Kerstin Lund	VÄSTERÅS	61718	Maria Petersson	ESKILSTUNA
61489	Kerstin Jansson	FALUN	61725	Ulrik Andersson	VÄSTERÅS
61492	Inger Hermansson	FALUN	61728	Roger Jacques Napoléon Gourdon	KARLSTAD

Ni är alla hjärtligt välkomna till Dis-Bergslagen!

Gå gärna in på vår hemsida dis-bergslagen.se för att se vad som händer i vår förening.

Dis-Bergslagens höstmöte - läs mer på hemsidan

